

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut komunikačních studií a žurnalistiky

POSUDEK MAGISTERSKÉ DIPLOMOVÉ PRÁCE

POZOR: V počítači vyplňujte pouze do šedivých políček!

Typ posudku („kliknutím“ zakřížkujte platnou variantu)

Posudek vedoucí(ho) práce Posudek oponenta/ky

Autor(ka) práce

Příjmení a jméno: Pogranová Anna

Název práce: Nová média a české umělecké instituce v 90. letech 20. století

Autor(ka) posudku

Příjmení a jméno: Hladík Radim

Pracoviště: KMS IKSŽ

1. VZTAH SCHVÁLENÝCH TEZÍ A VÝSLEDNÉ PRÁCE („kliknutím“ zakřížkujte vybrané hodnocení)

		Odpovídá schváleným tezím	Odchyluje se od tezí, odchýlení je v práci zdůvodněné a je vhodné	Odchyluje se od tezí, odchýlení je v práci zdůvodněné, ale není vhodné	Odchyluje se od tezí, odchýlení není v práci zdůvodněné a není vhodné	Neodpovídá schváleným tezím
1.1	Cíl práce	☒	☐	☐	☐	☐
1.2	Technika práce	☒	☐	☐	☐	☐
1.3	Struktura práce	☐	☒	☐	☐	☐

KOMENTÁŘ (slovní hodnocení vztahu tezí a práce, případně konkrétní popis hlavních výtek)

Teze a výsledná práce se shodují takřka ve všech ohledech, tj. volba tématu a cíle práce, navržený a provedený postup, struktura práce a rozvržení kapitol. Teze se s výslednou prací rozcházejí pouze v případě úvodní kapitoly, která měla původně definovat nová média. Ve výsledné práci se problémem definice zabývá pouze jeden oddíl, zatímco dvě úvodní kapitoly se věnují transformaci české společnosti a roli nových médií v tomto procesu. Změna dává smysl, neboť pokud měla být předmětem práce situovaná definice nových médií, nedávalo smysl věnovat se široce nějaké apriorní definici. Celkový soulad tezí a práce svědčí o tom, že autorka měla již na začátku jasnou představu o svém záměru a pracovala na něm dlouhodobě a systematicky.

2. HODNOCENÍ OBSAHU VÝSLEDNÉ PRÁCE

Vyplňte číslicí na škále 1 – 2 – 3 – 4 – 5 (výborné – velmi dobré – dobré – dostatečné – nedostatečné)

		Hodnocení známkou
2.1	Relativní úplnost zpracované literatury ke zvolenému tématu	2
2.2	Schopnost kriticky vyhodnotit prostudovanou literaturu a aplikovat ji	3
2.3	Úroveň zpracování materiálu, resp. zvládnutí techniky empirického výzkumu	1
2.4	Schopnost sestavit a použít soubor metod přiměřený cíli	1
2.5	Původnost práce, přínos práce k rozvoji oboru	1

KOMENTÁŘ (slovní hodnocení obsahu výsledné práce, případně konkrétní popis hlavních výtek)

Práce si klade za cíl historický popis pronikání umění nových médií do uměleckých institucí v České republice, mimo jiné v souvislosti se samotnou transformací státu v polistopadové éře. První kapitola, byť svým ambiciózním názvem vzbuzuje pochyby, ve skutečnosti až překvapivě zdařile poskytuje skicu mediálního prostředí v 90. letech 20. století ve vztahu ke společenským změnám. Druhá kapitola už se úžeji zabývá pojmem nová média. Ukazuje na dobových materiálech i nedávnějších reflexích v uměnovědné a kritické literatuře vysoká očekávání, která si s novými médii kurátoři a umělci spojovali. Kapitoly 3 až 5 pak představují empirickou část práce. Metodologicky zvolila autorka případovou studii, kterou aplikuje na tři různé institucionální kontexty: akademický, nevládní a státní. Jako zdroj jí slouží především dokumenty archivní povahy. Pokud jde o práci se zdroji, nelze autorce nic vytknout, naopak, aby mohla popsat, jak nová média do zmiňovaných institucionálních kontextů pronikala, dokáže umně kombinovat různé druhy materiálu, a to i v obtížných situacích, jako byla nedostupnost archivů Národní galerie. Metodologie však mohla být doplněna o

reflexi případové studie a diskusi použitých zdrojů a z toho vyplývajících omezení. Kapitola 3 se zabývá vznikem Ateliéru nových médií na Akademii výtvarných umění a "zakladatelkou" osobností Michaela Bielického na samotném počátku 90. let. Ukazuje, že velký vliv na práci s novými médii tehdy měl personální a finanční "import" ze zahraničí. Význam nových médií byl tehdy definován především opozicí k tradičním médiím, ale zároveň se poukazovalo na kontinuitu s opomenutými osobnostmi předlistopadové epochy. Intelektuální klima podle autorky definovala výrazně práce Viléma Flussera. Kapitola 2 se zabývá výstavou Orbis fictus v polovině 90. let, která pomohla etablovat umění nových médií mezi širší odbornou i laickou veřejností. Jestliže na počátku 90. let byl étos nových médií představován demokracií videoartu v kontrastu s centralizovanou televizí, v polovině dekády vystoupil do popředí aspekt interaktivity, který vhodně souzněl s mecenášskou ideologií otevřené společnosti Sorosovy nadace. Tu autorka popisuje v její filosofické podobě vytvořené Karlem Popperem. Poslední empirická kapitola se pak dostává až k přelomu tisíciletí a líčí peripetie s nimiž se nová média etablovala ve výstavách, organizační struktuře a sbírkách Národní galerie. Tato kapitola ukazuje především to, že chápání toho, co jsou nová média, záviselo na personálních kontroverzích, přičemž se nakonec prosadily mocensky zaštitěné a v podstatě konzervativní koncepce. I tato kapitola má vlastní teoretickou část věnující se pojmu remediace. Zatímco tento fragmentarizovaný přístup k teoretickým otázkám funguje poměrně dobře u Flussera, jakožto teoretika s velkým vlivem na české prostředí a částečně i u Poppera, byť se nejedná o teorii médií, u remediace se již plně ukazuje nevýhoda tohoto nesystematického přístupu. Pojednání o remediaci působí v textu o Národní galerii jako vytržené z kontextu a autorce nijak nepomáhá v reflexi empirického materiálu. V závěru autorka obsah práce rekapituluje, ale schází zde nějaký jednotící pohled zastřešující vstupní teorie (která žádná není - byť ji zřejmě měl být Wittgensteinův koncept řečových her, soudě dle tezí a abstraktu).

3. HODNOCENÍ KONEČNÉ PODOBY VÝSLEDNÉ PRÁCE

Vyplňte číslicí na škále 1 – 2 – 3 – 4 – 5 (výborné – velmi dobré – dobré – dostatečné – nedostatečné)

		Hodnocení známkou
3.1	Logičnost struktury práce, podloženost závěrů	1
3.2	Zvládnutí terminologie oboru	1
3.3	Funkčnost, úroveň, přiměřenost poznámkového aparátu	1
3.4	Dodržení citační normy (pokud se v textu opakovaně objevují pasáže přejeté bez udání zdroje, hodnotte stupněm 5. Pokud v textu zjistíte přejeté pasáže vydávané autorem neoprávněně za vlastní zjištění, nedoporučte práci k obhajobě a ve „zdůvodnění v případě nedoporučení“ navrhněte, aby s autorem/kou bylo zahájeno disciplinární řízení.)	1
3.5	Jazyková a stylistická úroveň práce (pokud je opakovaně porušována platná kodifikace pravopisné normy, hodnotte stupněm 5)	2
3.6	Oprávněnost a vhodnost příloh, grafická úprava	3

KOMENTÁŘ (slovní hodnocení podoby výsledné práce, případně konkrétní popis hlavních výtek)

Z hlediska formálního zpracování je diplomová práce velmi kvalitní, byť se neobejde bez dílčích výtek. K přednostem řadím dobře rozvrženou váhu jednotlivých kapitol a ukázkovou práci s poznámkovým aparátem a citacemi. Vysoko hodnotím také stylistickou úroveň práce. Celkový dojem působí pečlivostí zpracování, o to více pak zamrzí občasné porušení ortografických pravidel - jedná se především drobnosti, tzv. překlepy nebo špatnou interpunkci, ale vploula se i hrubá chyba (str. 5, řádek 2). Vzhledem k námětu práce a rozsáhlé rešerši v archivech je zarážející, že diplomatka do práce nezařadila žádné přílohy. Zatímco v některých pracích jsou takřka zbytečné, zde jsem očekával bohatou přílohovou část, kde by byla k vidění např. v práci diskutovaná díla.

4. SHRNUJÍCÍ KOMENTÁŘ HODNOTITELE/KY (celkové hodnocení výsledné práce, její silné a slabé stránky, původnost tématu a závěrů apod.)

Práce představuje unikátní historický popis toho, jak se nové mediální technologie (ne)stávaly součástí institucionalizovaného umění v České republice v průběhu 90. let 20. století. Popis je podpořený rozsáhlou rešerší. Z práce jednoznačně vyplývá netriviální závěr, že si nevystačíme s jednou (Manovichovou) definicí nových médií, ale že chápání toho, co nová média jsou, se v empirické realitě liší v závislosti na společenských, institucionálních i aktérských vlivech. Jeden motiv, který je v práci patrný a stojí za zmínku, je důraz na tradici při konceptualizaci nových médií ve všech třech případových studiích, ať už se jedná o retrospektivně budované kánony novomediálních děl a umělců, nebo o velké historické paralely, např. s dílem J. A. Komenského.

Autorka na tento "paradox" upozorňuje v závěru, ale je škoda, že se jej nepokusila interpretovat hlouběji. Právě nedostatečná práce s teorií a reflexí představuje hlavní slabinu práce. To neznamená, že by se autorka vyhýbala teoretickým pasážím nebo že by neprostudovala dostatek literatury (naopak), pouze zde schází nějaké souhrnné zarámování. Přesto se celkově jedná o zajímavou práci, která je pro obor přínosná jako původní, empiricky ukotvená a historizující analýza zásadního konceptu - nových médií. Práci mohu vřele doporučit k obhajobě.

5. OTÁZKY NEBO NÁMĚTY, K NIMŽ SE PŘI OBHAJOBĚ DIPLOMANT(KA) MUSÍ VYJÁDŘIT:

5.1	Jak by diplomatka definovala pojem řečová hra a jak jí byl nápomocný v její práci?
5.2	Jak vztáhnout poznatky o nových médiích z oblasti umění na problematiku nových médií v mediálních studiích či žurnalistice?
5.3	
5.4	

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA („kliknutím“ zakřížkujte vybrané hodnocení)

výborně – **velmi dobře** – **dobře** – **nedoporučuji k obhajobě**

ZDŮVODNĚNÍ V PŘÍPADĚ NEDOPORUČENÍ

Datum: .....

Podpis: .....

Hotový posudek vytiskněte, podepište, odevzdejte ve dvou kopiích a zašlete elektronicky na adresu katedry!